

fer més cas quan comencen reconeixent que la pron. corrent: és *monrèbéi*.

No havent-hi docs. autèntics i antics, el lingüista haurà de fer en ETIM., més aviat un «diagnòstic» que una afirmació. Reconeixent que es guia per la naturalesa dels llocs, i per NLL i NPP anàlegs i ben establerts i antics, però d'equiparació discutible, o bé relatius a altres comarques. Un Roger de *Montrebeig* apareix en un doc. de 1260 i amb variant *Monterrebeig* en un de 1270: com que són docs. valencians, devia ser un baró d'aquest noble casal, traslladat a València, i premiat amb terres per haver pres part en la conquesta: «compra que hizo Pere de Salou a Roger de *Montrebeig* de las alquerías de Ribesalbes, Truxelles i Berita, que fueron de Guillem de Fox» a: 1270 (ibid. I, 962) (Mtz. Fdo. *Doc. Val. ACA* I, 185), id. Roger de *Monterrebeig* alqs. id. id. i Berita, a 1270 (ibid. I, 962).

Noms occitans. *Montrebech*, ancienne rectorie du diocèse de Narbonne «voc. de Ste. Eugénie» (que Sabarthès, *Di. Top Aude 254a* posa en te. de Lezignan): 1224: *Mons rebejus*; 1272: «castrum de *Monterabegio*», amb var. (1298) *Monterebegio*; 1477: *Monsrebeig*; d'altra banda *S. XIV. Monrebey*, i altres cites dels *SS. XVI i XVII*. Ara bé aquest lloc llenguadocià, que és estratègic i amb una torre de senyals, es deu trobar en un paratge ben semblant al del nostre Mont-rebei, perquè Lezignan és vora el riu Orbieu, a prop de la desembocadura d'aquest afl. al riu Aude; sens dubte una torre voltada d'alts serrats.

N'hi havia un altre, del qual ens dona notícia el gran trobador Raimbaut de Vaqueiras (c. l'a. 1200), en un poema «Que's cantarà en lo so que plus m'agensa: / de *Monrabey*». Com explicaren Bartsch i Levy (PSW), era una cançó relativa a un Peire de *Monrabey* baró esmentat en el poema *Girart de Rossilhon*. Com que aquest epos és de la zona francoprovençal, es deu tractar d'un lloc (diferent del seu homònim sud-llenguadocià) situat cap al Roine mitjà, i segurament prop del gran riu, que és on hi ha la vila de *Roussillon* (distr. Vienne).

La nostra conclusió a base d'aquests paral·lels eloqüents (si bé susceptibles de recusació) és que també el *Mont-rebei* ribagorçà prengué nom dels *rabeigs* de la N. Ribagorçana escolant-se entre *monts* altíssims.

Sobre *rabeig* tenim ara l'estudi complet en el *DECat* VII, 10-17: el ll. vg. *RAPIDĪUM ha donat *rabeig* en català central, *rabei* a Pallars i Rbg., *rebetch* en molts parlars occitans. Però des d'antic apareix en la variant *rebei*, com ja hem vist a l'Aude (en part de les mencions); i en català el mot també sofrí el canvi en *re-* per adaptació al copiós prefix *RE-*. Així ja Desclot escrivia «lo *rebeig* de l'ayga» (16a27); «Campo del *Rebeig*» en un doc. ross. de 1293 (16b31); id. en la

Farmacologia i en Guillem de Torroella (lín. 34 i 38), i en la novel·la de Mrn. Vayreda (VIIa18).

En fi, justament a Lezignan tenim notícia de «*rebetch*: raide, courant» (RLR LXVI, 19), amb probablr al·lusió al *Montrebech* d'aquesta «commune» (cit. supra); també en el *Girart de Rossilhon* i altres poemes èpics occitans tenim *rabech* o *rabei* assegurats per la rima (PSW VII, 2).

En conclusió aquesta ha de ser l'etim. real del nom del congost ribagorçà: MONTE-RAPIDIUM 'la muntanya del rabeig', i les formes com *Bonremei* i *Montremei* resultaran de dissimilació o assimilació, combinada amb el record de NLL tals com *Bonrepòs* o *Bonretorn* o *Montalegre*, molt presents a la memòria de la gent eclesialística, i notarial, com nom de priorats i mongies; per més que allí no se sap que n'hi hagi hagut cap, ni els escauria aquell paratge de salvatge gorja i aigües torrencials.

MONT-RODÓ o -rodon

Deixant els casos nombrosos en què aquest nom té forma normal, informem sobre aquells en què està en forma diferent de la més corrent en la llengua.

De *Mont-rodon*: 1) NL antic de dins el vast terme medieval de Terrassa, en docs. del a. 1000, 1038 i 1046 (*BABL* VII 395, 497), 2) prop d'Olèrdola: 1108: «castro *Olerdule* --- infra terminos --- a *Moia* --- sive *Villa Lupis* et a *Monte Rotundo* in circuitu usque ad ipsum castellum» (*Cart. St. Cugat* III, p. 4). 3) Turó de *Mont-rodon* te. *Palol de Rguardit* (XLIV, 146).

Diverses formes de NLL val., amb el mossàrab un poc adaptat a la catalana, en detalls diversos: *Monte-redó* te. Sallent de Xàtiva (XXXI, 147.17). *Morredondo* un a Torrent i un altre a Picassent (XXX, 140.13, 192.20). El *Motreton* a Toris (XXX, 14.6).

Ja en la zona xurra, de Xiva: *Montortón* te. Yàtova, despoblat morisc «en el monte de su nombre, coronado de fortalezas y dominando bellissimo panorama hasta Valencia, a 1 k. del pueblo»; *GGRV* Val. 338 diu que en temps dels moros era aldea de Bunyol i en dona dades de 1304, 1338, 1348 sense cita del nom; 1281: «Bunyol, con su mercado, Cortes y puig de *Montroton*» (Mtz.Fdo., *Doc. Val. ACA* II, 1316). Ja no figura en els censos de moriscos dels *SS. XVI-XVII*. Sembla ser lloc separat del *Motreton* que he citat de Toris, com sigui que d'aquest poble a Yàtova hi ha uns 10 k.—amb Alborache i Macastre entremig; si no és que tanmateix aquells dos termes es toquin en algun lloc; ara bé, *GGRV* parla també de la «muntanya *Motreton* de Toris» a la p. 336. Hauria passat per un *Motreton* per dissimilació i després confusió de la *l* amb la *o* àtona. O simplement per adaptació a l'estructura de les formes participials de l'àrab com *mul(a)r-* + pl- en *ún*